

Sociálně-divadelní projekt divadla Archa

TANEC PŘES PLOT

Citáty z tisku

„Představení se rozmáchlo po celém členitém prostoru Archy. Diváci putují po dějištích jednotlivých příběhů. Velkým kladem je orchestr s klezmerovým zvukem pod vedením Michaela Romanyshyna z USA. Číňanka Jing Lu jako bizarní zpěvačka ječivého čínského »tanga« je neodolatelná.

Velkým objevem je Švýcar Philipp Schenker. Jako alter ego utečence Arména Gugara, kadeřníka, hráče na akordeon a milovníka poštovních holubů, vede za něj monolog a co chvíli se na něj obrací, aby ten příběh potvrdil. Gugar tu sedí na stoličce, přihlíží a potvrzuje.“

(Nina Vangeli)

„Výsledná divadelní mozaika je z velké části bolestná a tragická, byť nepostrádá rysy grotesky a naděje. Každý z cizinců nakonec nějaké uplatnění a možnou existenci u nás najde – jeden je kadeřník, někdo uklízí v nemocnici, jiný studuje. Poraněný holub se však vždy touží vrátit domů. A tak se performeři na závěr představení opět vydávají na cestu za svými sny. Divadlo Archa tímto projektem překračuje hranice čistě artistního divadla směrem k sociálnímu a dokumentárnímu dramatu. Je to cenná a důležitá divadelní cesta.“

(Vladimír Hulec)

„Málokedy mávam v divadle pocit, že som dôstojným partnerom tvorcov, že pre mňa premenúvajú a stvárnajú....Pod režijným vedením autorky koncepcie aj scény Jany Svobodovej vznikol originálny javiskový tvar, inšpirovaný dialógmi utečencov pochádzajúcich z Číny, Barmy, Gruzínska a historického Kurdistanu, s hereckými a tanečnými partnermi z Čiech, zo Slovenska a zo Švajčiarska....

Dramatické i poetické príbehy, hudba a otvorenosť stanice bez vnútorných okien a dverí všetkých spojila do jedného spoločného časopriestoru.

Núka sa banálna otázka: čo viac si môžeme v divadle želať?“

(Anna Grusková)

Politik Budař tlachá a uprchlíci hrají své příběhy

13.3.2008 **aktualne.cz** str. 0 Umění - Kultura

Jitka Gráfová Divadlo Archa

Divadlo Archa pokračuje v Dialozích na útěku

Praha - Jan Budař coby náměstek pro problematiku uprchlíků po vzoru současných politiků profesionálně tlachá o ničem v Otázkách Václava Moravce a projde zesměšňovací kúrou u Jana Krause.

Jeho profesionálně slepičí sekretářka mezitím míří do kanceláře s plastovou miskou s mrkví na svačinu. To není nový satirický televizní pořad, ale představení Tanec přes plot v **Divadle Archa**.

Režisérka a autorka Jana Svobodová přizvala ke spolupráci spisovatelku Hanu Andronikovou - autorku oceňované knihy Zvuk slunečních hodin. A spolu s uprchlíky a žadateli o azyl vytvořili autentickou mozaiku o lidech, kteří byli přinuceni opustit svoji zemi - ať jsou to Kurdové, Čečenci nebo Číňané.

Prostor Archy byl pro představení rozčleněn do pěti zákoutí, v nichž probíhají performance zachycující vždy příběh jedno z pěti uprchlíků. Diváci u vstupu dostanou mapku, po malých skupinkách se přesouvají a poslouchají, jak známí hudebníci a divadelníci vyprávějí konkrétní příběhy.

Oni jsou posly a nástroji sdělení, cizinci pak inscenátory vlastního příběhu. Člověk se sice zasměje trapnosti náměstka a připitomělosti jeho sekretářky, která si skartuje podobizny uprchlíků, jak se jí zachce, ale hned na to mu trne u příběhu Mariny, která utekla z Čečenska a pracuje jako uklízečka v nemocnici.

Její příběh vypráví herečka Petra Lustigová známá z Divadla Komedie nebo z filmu Příběhy obyčejného šílenství. Švýcarský divadelník Philip Schenker reprodukuje příběh o arménském kadeřníkově z Gruzie.

Slovenský herec Daniel Raček se vyrovnává s příběhem Kasema. S taškou od Vietnamců tančí a odkrývá příběh Kurda, který byl uvězněn za to, že zpíval politickou píseň. Když prchal, převaděči ho zabalili právě do velké tašky.

Zatímco Kasem svoji performance založil na tanci a zpěvu, příběh Khippiho, který byl přinucen odejít z Barmy za loutkářskou satiru, je postaven na videoprojekci - a loutkovém divadle.

Přes vtipné scény s Budařem není představení výsměchem politikům ani úřednicím, které místo smysluplné práce sledují svého šéfa v televizi. Jde o to ukázat komplikovaný systém, byrokratické papírování - a prožít autentický příběh lidí, kteří mají své sny o domově a rodině.

Scéna je vždy jednoduchá a u všech performancí má jeden spojovník - plot. Ať představuje bariéru mezi světem "tam venku" a uprchlickým táborem, taneční prostor nebo prostor pro videoprojekci.

Zpestřením mezi příběhy jsou hudební čísla kapely All Star Refjúdží Band, v níž kromě herců vystupují sami uprchlíci. Repertoár připomínající world music pod taktovkou Emira Kusturici nastudoval americký hudebník a divadelník Michael Romanyszyn.

"Nedívejte se na imigranty skrze prsty. Protože vůbec nevíte, jestli třeba za pár let nebudete v podobné situaci. Nemůžeme být tak nafoukaní a myslet si, že nám se něco podobného stát nemůže," avizuje režisérka základní myšlenku.

Přesvědčivý výsledek je v Arše k vidění do 18. března.

URL| <http://aktualne.centrum.cz/kultura/umeni/clanek.phtml?id=523932>

V Arše zní česká hymna z úst uprchlíků

13.3.2008 Hospodářské noviny str. 10 Kultura

Nina Vangeli Divadlo Archa

PRAHA, 13. 3. 2008

Uprchlíci mívají silné příběhy a divadlo jim občas dává prostor k vyprávění. Jako doprovodný program festivalu Jeden svět uvedlo v úterý pražské **Divadlo Archa** premiéru Tance přes plot režisérky Jany Svobodové.

Název se inspiroje tancem, který sobě i kolemjdoucím pro radost provozoval za plotem uprchlického tábora kurdský utečenec Kasem. Jeho příběh ztělesňuje v taneční metafoře s průsvitným bílým kufrem slovenský tanečník Daniel Raček.

Do kufru schovali Kasema na útěku převaděči. Představení proto začíná ve schoulení, ale postupně se tanečník stává astrálním, poloakrobaticky se vznášejícím dvojníkem skutečného, na jevišti fyzicky přítomného Kasema. Na chvíli se spolu v tanci oba prolnou. Raček je skvělý i herecky, je citlivý a uvěřitelný. Díky tanci mu odpustíme, že je »bílej«.

Ječivé čínské tango

Představení se rozmáchlo po celém členitém prostoru Archy. Diváci putují po dějištích jednotlivých příběhů. Velkým kladem je orchestr s klezmerovým zvukem pod vedením Michaela Romanyshyna z USA. Číňanka Jing Lu jako bizarní zpěvačka ječivého čínského »tanga« je neodolatelná.

Velkým objevem je Švýcar Philipp Schenker. Jako alter ego utečence Arména Gugara, kadeřníka, hráče na akordeon a milovníka poštovních holubů, vede za něj monolog a co chvíli se na něj obrací, aby ten příběh potvrdil. Gugar tu sedí na stoličce, přihlíží a potvrzuje.

Přízvuk - kvalita navíc

Schenker je strhující herec, i když jeho čeština »trpí« nepřeslechnutelným přízvukem. To je ale v tomto případě kvalita navíc, antiklišé, které dodává příběhu punc věrohodnosti. Co dnes váží, je přesvědčivý herecký výraz, nikoli perfektní přízvuk. V tomto detailu změny vnímání herce se zrcadlí i sám problém, o kterém představení pojednává: je třeba přijmout cizince bez skrupulí, falše a ohrňování.

Jan Budař v simulovaných vložených televizních pořadech se skutečnými Václavem Moravcem a Janem Krausem ztělesňuje v geniální karikatuře českého pověřence pro uprchlíky. Je to anekdotická a úderná obžaloba otrlého alibismu našich představitelů.

Závěrečným poselstvím inscenace a zároveň zábavným kabaretním číslem o lidských právech je popěvek na slova naší hymny, zpívaný postupně česky účinkujícími cizinci se všemi možnými přízvuky.

Tanec přes plot. Praha, **Divadlo Archa**. Reprízy: denně do 18. 3., kromě 15. 3.

O autorovi| Nina Vangeli /Od naší spolupracovnice/

Tanec přes plot nabízí dialogy uprchlíků a performerů

15.3.2008 tyden.cz str. 0 Divadlo

Zuzana Malá Divadlo Archa

V cyklu Dialogy na útěku nabízí **Divadlo Archa** už několik let inscenace, na nichž spolupracuje s uprchlíky, kteří žádají v České republice o azyl. Tito lidé, kteří odešli do zcela jiného kulturního prostředí, se na nich ve spolupráci s profesionálními umělci sami podílejí jako tvůrci příběhů, hudebníci a performeři.

Po předchozích inscenacích, z nichž nejvýraznější byly dva site-specific projekty (jeden se odehrál přímo v uprchlickém táboře a druhý v pražské postmoderní budově Danube House), nyní Archa uvádí Tanec přes plot. Premiéra proběhla 11. března v rámci filmového festivalu Jeden svět, nejbližší reprízy představení s podtitulem Pro každého jiný příběh jsou plánované na 16., 17. a 18. března.

Režisérka Jana Svobodová vytvořila mozaiku osobních příběhů žadatelů o azyl z Čečenska, Barmy, Gruzie a Kurdistanu, které mají společný otevřený konec v nové zemi. Krátká sólová vystoupení jsou dialogem mezi imigrantem a zkušenějším performerem: první poskytl svou výpověď jako materiál, druhý ji tlumočí do uměleckého jazyka. Prostřednictvím herce nebo tanečníka tak může imigrant sám inscenovat svůj příběh.

Dialogy na útěku nabízejí vnější pohled na českou společnost, na její kulturní stereotypy, přístup k cizincům a k lidem obecně. Míra péče o menšiny se někdy uvádí jako jeden ze základních ukazatelů vyspělosti národa. Je dobré mít to mimochodem na paměti v situaci, kdy se **Divadlo Archa** z důvodu nedostatečné podpory města nachází ve vážné finanční krizi a nadále funguje jen díky pomoci přátel a mezinárodním grantům.

Foto a video: **Divadlo Archa**

http://www.tyden.cz/rubriky/kultura/divadlo/tanec-pres-plot-nabizi-dialogy-uprchliku-a-performeru_48994.html

Tanec přes plot, tanec naděje

19.3.2008 Brněnský deník str. 23 Kultura & názory

(ip) Divadlo Archa

Praha/ I poslední inscenace v rámci dlouhodobého projektu **Divadla Archa** Dialogy na útěku vycházela ze spolupráce umělců a žadatelů o azyl. Zatímco ty předchozí zkoumaly spíš podmínky v uprchlických táborech, v "Tanci" se režisérka Svobodová zaměřila na osobní příběhy čtyř, respektive pěti imigrantů. Diváci tak během večera simultánně putovali po malých jevištích, kde shlédli čtyři umělecky pojaté intimní výpovědi. J. Březina vyprávějící o životě Khuppiho z Barmy zvolil civilní, téměř hravý, ale citem prodchnutý přístup. P. Schenker přiblížil osud Gugara, Arména z Gruzie, s motivem jeho poštovních holubů, kteří se už nikdy nemůžou vrátit domů. Ktéto metafoře použil posuvnou mříž ze třepetavých čtverečků z alobalu. P. Lustigová mluvící za Marinu z Čečenska zvýraznila její touhu pomáhat. Tanečník D. Raček se s Kasemem z Kurdistanu sblížil v lidovém tanci... Všechny výpovědi spojovala naděje na nalezení nového domova.

TANEC PŘES PLOT

NEMÁM PAPÍRY, NEMÁM POVOLENÍ

Vladimír Hulec » vladimir.hulec@divadlo.cz pro Reflex/exonline

Autor je divadelní publicista, redaktor Divadelních novin.

„Národnost: emigrant,“ tak by mohl znít název projektu Divadla Archa, který sleduje životní osudy a zdejší příběhy utečenců z problematických oblastí světa – z Čečenska, Barmy, Gruzie, Kurdistanu a dalších zemí – do České republiky. Žijí v uprchlických táborech, žádají o azyl. Někteří zde zůstanou, pro jiné je Česko přestupní stanice a pár se jich po čase vrací domů. Slovo „domů“ je pro každého z nich bolest i zaklínadlo. Lze nalézt nový domov, je možné se někdy vrátit? Jak, kdy, kde a kam vlastně?

Věčné jsou tyto otázky, jedinečný je však pro každého člověka jeho příběh. V posledním „výstupu“ tohoto dlouhodobého projektu – divadelní inscenaci Tanec přes plot – si jeho režisérka a hlavní iniciátorka Jana Svobodová ve spolupráci se scenáristkou Hanou Andronikovou vybrala pět konkrétních lidí, kteří jsou v Česku již delší čas. Někteří z nich dostali statut uprchlíků, jiní o něj stále neúspěšně žádají. Každého z těchto lidí navštívil a vyzpovídal jeden zdejší profesionální performer a na základě těchto setkání vznikl vždy jeden malý, zhruba dvacetiminutový divadelní výstup. Ten pak každý z účinkujících nabízí návštěvníkům představení. Diváci chodí podle předem určené trasy (každá skupina má jinou,) a postupně se tak dozvídají všechny osudy. A nejen je. Součástí je i výstup na cizineckém oddělení a v podstatě autentická ukázka přezíravosti českých úředníků při komunikaci se zoufalými utečenci, kteří jsou vydáni napospas zvůli či dobročinnosti hostitelů. Asi nejotřesněji působí groteskní, jakoby dokumentární záznam z ČT, na němž kompetentní úředník z ministerstva vnitra v podání Jana Budaře planě hovoří o české pomoci 37 kurdským utečencům, kteří přistáli na ruzyňském letišti a žádají o azyl. Ti pak jako All Star Refjúdží Band přicházejí na odkryté jeviště Archy, hrají různé písně a marše, jež jsou spojnicí mezi jednotlivými minipředstaveními.

Princip inscenace je tedy prostý a záleží na každém z performerů, jak zaujme, jak se mu podaří sdělit divákovi svůj vztah k utečenci a jeho osudu. Více než sám příběh rozhoduje herecká kreativita, fantazie, schopnost nastolení intimity a opravdovosti. Každý z účinkujících zvolil jiný přístup, čímž vznikla barvitá divadelní mozaika. Někdo pracuje s loutkami (Jan Březina), jiný přístup je čistě herecký (Eva Hromníková), další je spíše vypravěčem (Philipp Schenker). Někdo situaci bohatě rozehrává (Petra Lustigová) a někdo vytváří už samostatné číslo, jež by obstálo i samo o sobě (duet Slováků Dana Racka a Číňanky Jing Lu). Výsledná divadelní mozaika je z velké části bolestná a tragická, byť nepostrádá rysy grotesky a naděje. Každý z cizinců nakonec nějaké uplatnění a možnou existenci u nás najde – jeden je kadeřník, někdo uklízí v nemocnici, jiný studuje. Poraněný holub se však vždy touží vrátit domů. A tak se performeři na závěr představení opět vydávají na cestu za svými sny.

Divadlo Archa tímto projektem překračuje hranice čistě artistního divadla směrem k sociálnímu a dokumentárnímu dramatu. Je to cenná a důležitá divadelní cesta.

J. SVOBODOVÁ, H. ANDRONIKOVÁ: TANEC PŘES PLOT

REŽIE, SCÉNA A KOCEPCE: JANA SVOBODOVÁ, SCÉNÁŘ: HANA ANDRONIKOVÁ » HUDBA MICHAEL ROMANYSHYN » SVĚTELNÁ SCÉNOGRAFIE PAVLA BERANOVÁ, KOSTÝMY A REALIZACE: LIBUŠE JOSEFY

KØD
konkrétne o divadle
číslo 9, november 2008
TRI VÝDATNÉ DÚŠKY PLZEŇSKÉHO...
...MEDZINÁRODNÉHO FESTIVALU DIVADLO 2008

...Málokedy mávám v divadle pocit, že som dostojným partnerom tvorcov, že pre mňa pomenúvajú a stvárnajú (a tu s obľubou používam slová Jiřího Frejku) svedomie doby a jej fantáziu. Prihodilo sa mi to počas oboch už spomínaných predstavení a výnimkou nie je ani tretie – opäť iným spôsobom výnimočné. Tanec přes plot prezentovalo na festivale známe pražské projektové a stagionové divadlo Archa, ktoré už má s podobnými aktivitami viaceré skúsenosti vďaka dlhodobému projektu Dialogy na útěku. Možno aj preto pod režijným vedením autorky koncepcie aj scény Jany Svobodovej vznikol originálny javiskový tvar, inšpirovaný dialógmi utečencov pochádzajúcich z Číny, Barmy, Gruzínska a historického Kurdistanu, s hereckými a tanečnými partnermi z Čiech (Petra Lustigová a Jan Březina), zo Slovenska (Eva Hromníková a Daniel Raček) a zo Švajčiarska (Philipp Schenker).

Príbehy literárne spracovala Hana Androniková a v mediálnych vstupoch sa prezentujú Jan Budař, Jan Kraus a ďalší. V Plzni našli pre prezentáciu tohoto projektu vynikajúci priestor v opustenej železničnej stanici Jižní Předměstí z roku 1904. Kombinácia neútulnej „vybydlenosti“ nefukčnej stanice a zvyšky elegancie zo starých dobrých čias vytvárajú účinný rámec pro jednotlivé príbehy emigrantov, medzi ktorými sa diváci po skupinkách postupne presúvajú.

Nechýbajú filmové dokrútky s niekoľkými mediálne známymi osobnosťami, no kľúčovým scénickým riešením so silnou metaforickou účinnosťou sú najmä hudobné predely pri jednotlivých presunoch. Hrávajú všetci účinkujúci, utečenci, ktorých príbehy sú prezentované, respektíve ich aj sami čiastočne prezentujú (Jing Lu, Gugar Manukjan, Abdulrahman Kasem), hostia a hlavne performer a hudobník Michael Romanyshyn, ktorý celý tento All Star Refjűdží Band dáva dokopy. „Michael vytvoril systém, ve kterém se každý z nich může uplatnit a najít své místo v orchestru. To vidím jako základní princip naší práce na celém představení,“ vysvetľuje Jana Svobodová. Dramatické i poetické príbehy, hudba a otvorenosť stanice bez vnútorných okien a dverí všetkých spojila do jedného spoločného časopriestoru. Núka sa banálna otázka: čo viac si môžeme v divadle želať?

Anna Grusková
teatrologička a dramatička
16. ročník Medzinárodného festivalu Divadlo Plzeň
9. – 20. september 2008
www.festivaltheatre.cz